

2. Європейська конвенція з прав людини та основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

3. CASE OF VAVŘIČKA AND OTHERS v. THE CZECH REPUBLIC. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:%22001-209039%22>}}

Науковий керівник – д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурилова О. О.

Федорова Тетяна Сергіївна

*к.ю.н., доцент кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ОСВІТИ В ЄС

В умовах глобалізації економіки, жорсткої конкуренції на ринках товарів і послуг, економіка будь-якої країни має перспективи розвитку лише за умов переходу до виробництва моделі інформаційно-інвестиційного розвитку. Впровадження нових технологій виробництва потребує реалізації концепції безперервного навчання управлінського та виробничого персоналу [4]. Оволодіння електронною освітою може допомогти побороти в державі безробіття та підвищити економічний і соціальний рівень життя населення, так як зайнятість при безперервному підвищенні своєї кваліфікації постійно зростає.

У програмі «Електронна Європа» (Резолюція «i2010») щодо електронної освіти передбачається: підключення через широкополосні мережі: всі школи й університети країн Європейського Союзу повинні мати доступ до мережі Інтернет через широкополосні мережі; також музеї, бібліотеки, архіви й інші подібні інститути, що відіграють важливу роль в електронній освіті, необхідно підключити до широкополосних мереж; наприкінці 2002 року Європейська комісія прийняла пропозиції зі специфікуванням програми «Електронна освіта» (e-Learning Programme); віртуальні студентські кампуси: у країнах-членах Європейського Союзу, що підтримують програму електронної освіти і програму eTen (колишню TEN-Telecom),

усі університети з метою підвищення якості й ефективності освітнього процесу повинні забезпечувати он-лайн доступ до своїх ресурсів студентам і дослідникам; університетські й дослідницькі комп'ютерно-орієнтовані системи: Європейська комісія розгортає дослідження на проект зі створення загальноєвропейських комп'ютерно-орієнтованих мереж і платформ. Вони дадуть змогу багатьом організаціям працювати спільно над розв'язанням комплексних проблем, забезпечать їм доступ до освітніх ресурсів усієї Європи; підвищення рівня освіти суспільства: країни Європейського Союзу повинні почати діяльність із забезпечення дорослого населення професійними навичками, необхідними для участі в житті сучасного суспільства, збільшення свого робочого потенціалу й поліпшення якості життя. Сюди повинні бути включені базові комп'ютерні навички, уміння працювати в команді [1].

У зв'язку з цим, у Європейському Союзі з'являється низка спеціальних освітніх програм, що активно використовують у своїй діяльності інформаційно-комунікаційні технології і тим самим сприяють підвищенню рівня своїх послуг, а також подальшому розвитку цих технологій. До таких програм належать, насамперед, програми «Сократ» і «Леонардо да Вінчі»: перша програма є однією з основних в Європейському Союзі і направлена на поліпшення якості освіти й розширення співробітництва між країнами Євросоюзу у всіх сферах освіти, має безліч підпрограм (акцій) і додаткових програм; друга являється однією з базових програм Європейського Союзу у сфері професійного навчання й розвитку, містить в собі заходи, спрямовані на підтримку співробітництва між різними університетами, організаціями та компаніями із професійного навчання.

Важливе місце серед програм, присвячених електронному навчанню, займає програма «Електронне наповнення (eContent)», яка спрямована на підтримку виробництва, використання й поширення Європейського цифрового наповнення, а також на забезпечення мовного та культурного різноманіття в глобальних електронних мережах [3, с. 104].

Європейська асоціація університетів дистанційного навчання (European Association of Distance Teaching Universities, EADTU), заснована у 1987 р. за ініціативи європейських інститутів дистанційного навчання і є провідним інституційним об'єднанням Європи щодо програм модернізації європейських університетів, що представляє європейські університети з відкритим і дистанційним навчанням [8]. Метою діяльності є створення європейського простору навчання відповідно до Болонської декларації і Стратегії ET2020 [6].

До основних видів діяльності EADTU можна віднести: 1) сприяння Online, Open & Flexible (OOF) освіти, підтримка співпраці й розробка нових методів і технологій навчання в рамках проекту; 2) організація заходів для поширення досвіду в OOF освіті шляхом обміну досвідом, студентами, співробітниками, експертними групами, проектами, цільовими групами; 3) підтримує політичну співпрацю та розробку політики з питань підтримки електронного навчання на рівні ректора та підтримка співпраці з ЄС, європейськими зацікавленими організаціями і національними урядами; 4) безперервна освіта, дослідження й інновації, відкрита освіта і MOOCs, віртуальна мобільність, навички і працездатність, забезпечення якості освіти; 5) є інформаційним центром для дослідження останніх тенденцій в сфері OOF освіти й політики та програм ЄС щодо електронного навчання [2].

Вже у 2003 році EADTU запровадила проект eBologna, основною метою якого було створення європейської електронної мережі для реалізації Болонського процесу. Ключовими елементами є неперервність освіти, запровадження електронного і змішаного навчання у форматі міжнародної співпраці; використання електронного навчання для поширення і доступності європейської освіти; розвиток віртуальної мобільності. У рамках Болонського процесу визначено загальний підхід до забезпечення якості освіти та розроблено Європейською асоціацією забезпечення якості вищої освіти (ENQA) нормативний документ «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)», де зазначено основні вимоги до системи якості освітніх установ [2].

Головною метою функціонування європейської програми ECB Check є підвищення якості програм для електронного навчання, що базується на проведенні незалежного оцінювання програм і навчальних закладів, що забезпечують можливість електронного навчання.

Метою діяльності ECB Check визначено: 1) поширення у міжнародній спільноті інформації про діяльність ECB Check; 2) проведення сертифікації щодо забезпечення якості освіти електронного навчання; 3) постійний процес нарощування потенціалу; 4) удосконалення моделі забезпечення якості й управління ECB Check. Слід зазначити, що спільнота є відкритою і має навчальний курс «Відкрите ECB Check», де можна пройти сертифікацію і стати рецензентом ECB Check. До того ж, у 2012 р. було запроваджено знак якості Open ECB-CHECK (Open e-learning in Capacity Building Check) для електронного навчання. Оцінювання відбувається за базовими критеріями: інформація про програму і викладачів; орієнтація на цільову групу; якість і зміст програми навчання; розглядається програма навчання у загальній структурі; медіа платформа; ефективність використання програмних продуктів; звіт установи [5].

За підтримки Європейського Союзу було розроблено стандарти оцінювання якості освіти у сфері електронного навчання (Quality Assessment for E-learning: a Benchmarking Approach), що включає огляд шести основних компонентів процесу забезпечення якості – стратегічний менеджмент, розробка навчальних програм, розробка курсів, доставка навчальних матеріалів, підтримка персоналу, підтримка студентів [7].

Міжнародний знак якості для e-learning Erprobate розроблено 2012 році Мережею навчальних агенцій (The Learning Agency Network, LANETO), Валлонським агентством з телекомунікацій (Agence Wallonne des Télécommunications, AWT) та Центром забезпечення якості електронного навчання (e-Learning Quality Service Center, eLQSC). Головною метою проекту було підвищення якості й сертифікації навчальних матеріалів, які використовуються в електронному навчанні. Основними цілями Erprobate є: 1) розробка знака якості для

електронного навчання; 2) збільшення визнання електронного навчання шляхом надання міжнародного знака якості; 3) сприяння процесу визнання забезпечення якості для електронного навчання; 4) створення міжнародної мережі рецензентів (педагогічних фахівців, експертів в предметній сфері) і національних організацій-партнерів. Головними показниками, які використовуються під час оцінювання якості, є: дизайн курсу (надання інформації про зміст курсу); орієнтація на цільову групу; медіа платформа; змістовна частина (права на інтелектуальну власність, дотримання законодавства). Міжнародний знак якості для електронного навчання Eurprobate з 2012 року використовують у 35 країнах Європи, Африки, Азії, Тихоокеанського регіону й Північної та Південної Америки [2, с. 249].

На період 2016–2020 рр. Радою міністрів ЄС з освіти та Європейською Комісією у листопаді 2015 року було визначено низку нових пріоритетів європейської співпраці в галузі освіти та навчання, що було зроблено у формі спільного звіту [6].

Джерела:

1. i2010: Information Society and the media working towards growth and jobs [Електронний ресурс] // Official Journal of the European Union. 2005. Режим доступу до ресурсу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ac11328>

2. Воробйова О. П. Забезпечення якості електронного навчання в європейському просторі вищої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 64, № 2. С. 245–252. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2018_64_2_22

3. Семенченко І. Ю. Діяльність органів ЄС у сфері ІКТ [Електронний ресурс] / І. Ю. Семенченко // Національний університет «Львівська політехніка». Режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Pravo/67035.doc.htm

4. Сільнова А. О. Організаційно правові аспекти розвитку політики Європейського Союзу в сфері наукової діяльності / Анна Олександрівна Сільнова // Українсько-грецький міжнародний науковий юридичний журнал «Порівняльно-правові дослідження». 2009. С. 167–172.

5. EpSOS results & outlook. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.epsos.eu/home/epsos-results-outlook.html>

6. European Patient Smart Open Services (epSOS) [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://old.ezdravotnictvo.sk/en/>

eHealth_Programme/Slovakia_in_International_eHealth_Projects/Pages/European-Patient-Smart-Open-Services-(epSOS).aspx

7. Seipel P. Copyright, Information Technology, and the Edifice of Knowledge. Sweden, 1998. P. 1–25.

8. Trillium Bridge is looking to share patient data between EU and US. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/digitalsingle-market/en/news/trillium-bridge-looking-share-patient-data-between-eu-and-us>

Шор Анастасія Максимівна

*здобувач вищої освіти факультету прокуратури
та слідства (кримінальної юстиції)*

Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ПРО ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Події останніх років, пов'язані з пандемією коронавірусної хвороби, а також «перші кроки» практичного впровадження заходів, спрямованих на припинення розповсюдження інфекції суттєво актуалізували тематику, присвячену дотриманню основних прав і свобод людини як з боку органів державної влади, так і власне громадянського суспільства, й зумовили наявність значної кількості проблем стосовно реалізації принципу їх забезпечення та захисту. Так, з-поміж низки надважливих питань, які наразі існують у відповідній сфері одне з чільних місць відводиться саме проблематиці обмеження відповідних прав і свобод в умовах карантину [10, с. 91].

Слід зазначити, що встановлення та запровадження в державі такого особливого режиму як карантин, як правило, здійснюється, насамперед, шляхом «... обмеження основних прав і свобод людини ...» [1, с. 17], під яким, у свою чергу, зазвичай розуміється «... діяльність компетентних державних органів по встановленню меж щодо здійснення прав людини ...» [7, с. 12], а також «... втручання публічної влади у сферу приватної автономії індивіда, яким запроваджуються певні заходи, спрямовані на забезпечення балансу приватних і публічних інтересів з метою захисту національної безпеки, громадського порядку, життя і здоров'я інших людей ...» [8, с. 291].